

Göteborgs Stad

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2017-11-28
Diarienummer 0673/16

Stadsledningskontoret

Stadsutveckling
Henrik Levin
Telefon 031-365 02 45
E-post: henrik.levin@stadshuset.goteborg.se

Redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag om att utreda parkeringsituationen på Saltholmen/Långedrag

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Göteborgs Stads Parkering AB får i uppdrag att på Saltholmen/Långedrag: renodla olika parkeringsområden för olika användargrupper så att boende och verksamma inte konkurrerar om platser med besökande, omvandla samtliga besöksplatser på Saltholmen till platser för boende och verksamma i skärgården, omvandla förhyrda platser till tillståndsplatser, samt utreda möjligheterna att öka prisdifferentieringen mellan parkeringsplatser med olika kvaliteter.
2. Trafiknämnden får i uppdrag att på Saltholmen/Långedrag: Utreda möjligheterna att införa styr- och stälcyklar vid Hinsholmen, Långedrag och Saltholmens terminal.
3. Kommunfullmäktiges uppdrag 2016-05-12 § 8 att utreda hur parkeringssituationen kan förbättras och utökas på Saltholmen/Långedrag, förklaras fullgjort.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige gav 2016-05-12 § 8 kommunstyrelsen i uppdrag att utreda hur parkeringssituationen kan förbättras och utökas på Saltholmen/Långedrag. Som förutsättningar för uppdraget beslutade kommunfullmäktige att Saltholmen också fortsättningsvis ska vara angöringspunkt för skärgårdstrafiken och att staden fortsatt ska erbjuda de boende och företag i södra skärgården möjlighet att hyra en egen parkeringsplats på Saltholmen/Långedrag.

Stadsledningskontoret har utrett förutsättningar och olika sätt att förbättra och utöka antalet parkeringar på Saltholmen/Långedrag i samverkan med berörda förvaltningar, Parkeringsbolaget och Västrafik. Utredningen visar att både terminalområde och parkeringsanläggningar på Saltholmen behöver byggas om, att ytterligare parkeringsplatser kräver att ett eller flera parkeringshus/garage anläggs och att det finns begränsningar för hur mycket parkering som kan trafikförsörjas på Saltholmen.

Stadsledningskontorets bedömning är att en stor investering som innebär krav på ny detaljplan på Saltholmen kommer att ta flera år att genomföra. Kontoret lämnar därför förslag på åtgärder som kan göras utan att en ny detaljplan tas fram.

Ekonomiska konsekvenser

Stadsledningskontorets bedömning är att de nya uppdrag som fullmäktige föreslås dela ut till Parkeringsbolaget och trafiknämnden inte innebär någon betydande kostnad och kan genomföras inom ram.

Investering i nytt terminalområde kostar uppskattningsvis cirka 350–400 miljoner kronor (ungefärlig summering av kostnadsberäkningar av Sweco och Tyréns, 2017). I summan ingår terminalbyggnad, depå/verkstadslokaler för drift och underhåll av skärgårdsbåtar, ombyggnad av kajen med flytbryggor mm, ombyggnad av spårvagnsslingan, busshållplatser och berörd gatemark samt ersättning för bryggor och parkeringsplatser som tas i anspråk av ny terminalfunktion eller gatemark.

Investering i nytt terminalområde belastar i huvudsak Västra Götalandsregionen medan ombyggnad av allmän plats såsom gatemark mm, belastar kommunen. Västtrafik har ansökt om medel från Västra Götalandsregionen (regional plan) för själva terminalbyggnaden.

Nya parkeringsanläggningar på Saltholmen medför avsevärt högre kostnader för den som önskar hyra parkeringsplats än idag. Parkeringsanläggningar ska bekostas av de som hyr platser eller får tillstånd att parkera. Kostnaderna för den enskilde blir särskilt höga vid fasta platser, då dessa platser inte kan samnyttjas av flera. Tyréns (2017) bedömer översiktligt byggkostnad per parkeringsplats i en anläggning ovan eller under mark till ungefär 200 000 kr och anläggning av parkering på mark till cirka 20 000 kr per plats. Hur stora byggkostnaderna i praktiken blir beror bland annat på markens beskaffenhet, byggkonstruktion, anläggningens storlek och vilken avskrivningstid man utgår ifrån. Särskilt stora osäkerheter gäller anläggningar i berget, då olika bergkvalitet ger stora skillnader i byggkostnad. Osäkerheter gäller även markens beskaffenhet i de delar av området som utgör utfylld mark. Utfyllnadsmassorna är okända och det kan inte uteslutas att marken har dåliga geotekniska förutsättningar och/eller rymmer förorenade massor.

Betalviljan för parkering motsvarar sannolikt inte kostnaden för nya anläggningar. Därmed uppstår en risk för outhyrda platser som påverkar Parkeringsbolagets möjligheter att kunna bygga och driva anläggningarna utan att gå med förlust. Det är därför osäkert om det i praktiken går att genomföra nya parkeringsanläggningar i berget och/eller som underjordiskt garage på Saltholmen.

Barn-, jämställdhets- och mångfaldsperspektiven

Ett nytt terminalområde som uppfyller Västtrafiks och kommunens krav på en attraktiv bytespunkt förbättrar förutsättningarna att ta sig ut i skärgården för alla grupper oavsett ålder, kön eller funktionsnedsättningar.

Avsevärt fler parkeringsplatser på Saltholmen kan leda till köer på Saltholmsgatan i samband med båtavgångar. Kollektivtrafikens framkomlighet begränsas då gatan enbart har ett körfält i varje riktning. Trafiksäkerheten och den upplevda tryggheten för oskyddade trafikanter försämras. Personer som inte har möjlighet att ta bilen till och från båten får därmed sämre förutsättningar. Särskilt försämras barns möjlighet att på ett säkert och tryggt sätt, röra sig på egen hand till /från och vid terminalen.

Ytterligare cirka 500 parkeringsplatser medför ett så pass stort tillskott att Parkeringsbolaget kan erbjuda parkeringsplats åt det antal boende och verksamma i södra skärgården som idag efterfrågar parkering. Ytterligare fler boende och verksamma kan erbjudas plats om man helt skulle tillämpa principen med parkeringstillstånd istället för hyra av fasta platser.

Att prioritera parkering för boende och verksamma i skärgården ger negativa konsekvenser för besökande till skärgården, badplatsen på Saltö samt befintliga verksamheter på Saltholmen och Långedrag. Besökande hänvisas till parkering vid Långedrag och sommartid vid Hinsholmen.

Miljöperspektivet

Ett nytt terminalområde som uppfyller Västtrafiks och kommunens krav på en attraktiv bytespunkt förbättrar kollektivtrafikens kvalitet. Det kan leda till att resor överflyttas från bil till kollektivtrafik.

Fler parkeringsplatser på Saltholmen bedöms ge ökade trafikmängder på Saltholmsgatan och Torgny Segerstedts gatan. Framtida trafikmängder är dock relativt svårbedömda, då fler parkeringsplatser nära terminalen kan minska söktrafik och ”leveranstrafik”. Fördelningen mellan platser för boende och verksamma i skärgården respektive besöksplatser påverkar också trafikmängderna, då besöksplatser bedöms alstra mer trafik än boendeplatser.

Utförda bullerberäkningar påvisar ökat buller om cirka 1 dB(A) längs Saltholmsgatan om man ökar antalet parkeringsplatser på Saltholmen med ytterligare ca 1000 bilplatser, (dubbelt så många platser som Stadsledningskontoret bedömer ryms inom området). Även om 1 dB(A) utgör en knappt hörbar förändring, kan det ändå betraktas som en relativt allvarlig konsekvens då bullernivån redan idag överstiger 60 dB(A) för berörda fastigheter.

Avsevärt fler parkeringsplatser på Saltholmen kan leda till köer på Saltholmsgatan i samband med båtavgångar. Kollektivtrafikens framkomlighet begränsas då gatan enbart har ett körfält i varje riktning. Trafiksäkerheten och den upplevda tryggheten för oskyddade trafikanter riskerar att försämrats. Detta kan leda till att resor överflyttas från gång-, cykel- och kollektivtrafik till bil.

Parkeringsanläggningar på Saltholmen bedöms kunna ge stor negativ påverkan på landskapsbilden samt kultur- och naturmiljön. För att begränsa påverkan bör nya anläggningar anordnas i berget och/eller som underjordiskt garage under terminalområdet och den ombyggda spårvagnsslingan. Markens beskaffenhet är osäker i de delar av området som utgör utfylld mark. Utfyllnadsmassorna är okända och det kan inte uteslutas att marken har dåliga geotekniska förutsättningar och/eller rymmer förorenade massor.

Omvärldsperspektivet

Flera trender i samhället går idag mot delning av tjänster av olika slag och det är inte omöjligt att vi ser automatiserade fordon inom en snar framtid. Om man betraktar mobilitet som en tjänst kan efterfrågan på resor tillfredsställas på många andra sätt än genom eget ägd bil. Södra skärgården skulle kunna utses som en testarena för mobilitetstjänster av olika slag.

Bilaga 1 Kommunfullmäktiges protokollsutdrag 2016-05-12 § 8

Bilaga 2 Trafik- och parkeringsutredning för Långedrag/Saltholmen (TPuls)

Ärendet

Kommunfullmäktige gav 2016-05-12 § 8 kommunstyrelsen i uppdrag att utreda hur parkeringssituationen kan förbättras och utökas på Saltholmen/Långedrag. Som förutsättningar för uppdraget beslutade kommunfullmäktige att Saltholmen också fortsättningsvis ska vara angöringspunkt för skärgårdstrafiken och att staden fortsatt ska erbjuda de boende och företag i södra skärgården möjlighet att hyra en egen parkeringsplats på Saltholmen/Långedrag. (bilaga 1).

Stadsledningskontoret har med hjälp av konsult utrett förutsättningar och olika sätt att förbättra och utöka antalet parkeringar på Saltholmen/Långedrag i samverkan med berörda förvaltningar, Parkeringsbolaget och Västtrafik. Resultaten redovisas i bilagd konsultrapport (Norconsult 2017-10-27)

Bakgrund

Skärgårdstrafiken till södra skärgården utgår idag från en terminal på Saltholmen. Terminalen har betydande brister såväl vad gäller resenärernas behov som för trafikoperatören Styröbolaget. Västtrafik som har Västra Götalandsregionens ansvar att utreda och utveckla kollektivtrafikterminaler har sedan flera år noterat behovet av en betydande investering i ny eller utvecklad terminal för skärgårdstrafiken. Göteborg Stad har tidigare studerat alternativa lokaliseringar utan att komma till något definitivt avgörande. En följd av fullmäktiges beslut att Saltholmen också fortsättningsvis ska vara angöringspunkt för skärgårdstrafiken är att Västtrafik startat en utredning kring omdaning av Saltholmen för att skapa en modern terminal anpassad för den resandemängd som hanteras. Det arbetet har drivits i samverkan med Stadsledningskontorets utredning och den resulterande skissen har arbetats in i utredningen.

Utvecklingen av södra skärgården riskerar att hämmas om inte skärgårdens mobilitets- och parkeringsbehov tillgodoses. Planering för nya bostäder i södra skärgården försvåras idag av osäkerheter i hur och i vilken omfattning parkering kan tillgodoses.

Utredningen i korthet

Stadsledningskontorets utredning konstaterar att kommunfullmäktiges beslut innebär att både terminalområde och parkeringsanläggningar på Saltholmen behöver byggas om. Ska ytterligare parkeringsplatser skapas krävs ett eller flera parkeringshus/garage. Upprustning av terminalen på Saltholmen kräver mer plats än nuvarande terminal vilket innebär ytterligare behov av parkeringsanläggningar om antalet p-platser inte ska minska.

Rapporten finns som bilaga 2, här ges en sammanfattning.

Nytt terminalområde

Det är nödvändigt att investera i ett nytt och bättre terminalområde för att uppfylla Västtrafiks och kommunens krav på en attraktiv bytespunkt. Kostnader för ny terminalbyggnad, depå/verkstadslokaler för drift och underhåll av skärgårdsbåtar, ombyggnad av kajen, kollektivtrafikförbättringar, ersättning för bryggor och parkeringsplatser som tas i anspråk av ny terminalfunktion eller gatumark kostar uppskattningsvis cirka 350–400 miljoner kronor. Investeringen belastar både Västra Götalandsregionen och kommunen. Den exakta fördelningen mellan parterna är i dagsläget svårbedömd.

Utökad parkering

Göteborgs Stads Parkeringsbolag ansvarar idag för cirka 1 000 parkeringsplatser på Saltholmen och cirka 600 på Långedrag. Saltholmen bedöms maximalt kunna rymma ytterligare cirka 500 bilplatser. Tillsammans med ersättning för cirka 300 platser som tas i anspråk av ny terminalfunktion innebär det cirka 800 platser i nya anläggningar. En förutsättning är att platserna kan anordnas i berget och/eller som underjordiskt garage under terminalområdet och den nya spårvagnsslingan. Fler än cirka 500 ytterligare parkeringsplatser på Saltholmen bedöms mot bakgrund av den redan dåliga trafikmiljön på Saltholmsgatan inte kunna trafikförsörjas. De bedöms också ge alltför stor negativ påverkan på landskapsbilden, kulturmiljön och naturmiljön på Saltholmen. Nya större parkeringsanläggningar i Långedrag bedöms olämpliga.

Utökning av antalet parkeringsplatser på Saltholmen medför dyrare parkeringsplatser för boende och verksamma i skärgården. Kostnader för hyrd parkering belastar de som hyr platserna eller har tillstånd att parkera. Utredningen redovisar alternativa finansieringsmodeller beroende på hur många som delar på kostnaden.

Detaljplan

Nytt terminalområde med ombyggd kaj, spårvagnsspår och trafikföring samt parkeringsanläggningar ovan eller under mark förutsätter ny detaljplan. Inom ramen för detaljplanarbetet bör kommunen fastställa om det är lämpligt och genomförbart att anlägga ytterligare parkeringsplatser och i så fall i vilken omfattning.

Prövningen av lämplig markanvändning bör ha ett tydligt genomförandeperspektiv och analysera huruvida betalviljan för parkering motsvarar kostnaden för nya parkeringsanläggningar. Det är angeläget att lämplig markanvändning på Saltholmen avgörs i en samlad bedömning. Detaljplanarbetet bör därför drivas som en samlad planprocess för hela Saltholmen.

Åtgärder som inte kräver detaljplan

För att i möjligaste mån uppfylla det som åsyftades i kommunfullmäktiges beslut är det angeläget att genomföra åtgärder som inte kräver detaljplan, särskilt som detaljplanen bedöms bli komplex och kommer att kräva flera års arbete. Rapporten anger följande åtgärder som tänkbara att genomföra utan att ändra detaljplanen för området:

- Renodla parkeringsområden för olika användargrupper, så att boende och verksamma inte konkurrerar om platser med besökande.
- Omvandla samtliga besöksplatser på Saltholmen till platser för boende och verksamma i skärgården (96 platser).
- Öka prisdifferentieringen mellan förhyrda platser nära terminalen och tillståndsplatser på längre avstånd från terminalen.
- Omvandla förhyrda platser till tillståndsparkering.
- Optimera befintliga ytor för parkering och anlägg ytterligare platser där det är möjligt, enstaka platser bedöms kunna tillkomma.
- Fortsatt dialog med GREFAB om samnyttjande och optimering av ytor.
- Verka för utökad bilpool på Saltholmen.
- Inför Styr och ställcyklar vid Hinsholmen, Långedrag och terminalen.
- Förbättra för fotgängare och cyklister på Saltholmen.

De första sex punkterna syftar till att kunna erbjuda så många boende och verksamma som möjligt parkering utan att besöksparkering och säsongsvariationer påverkar de boendes parkeringssituation. Det innebär samtidigt en prioritering av dessa grupper på bekostnad av besökare till södra skärgården. De sista tre punkterna är åtgärder som i första hand syftar till att underlätta för besökare att nå terminalen trots att besöksparkering placeras längre bort från terminalen.

Andra hamnar

Saltholmen kan erbjuda en god kollektivtrafiklösning för södra skärgården. Saltholmen kan däremot inte bära hela södra skärgårdens mobilitetsbehov, om tillgängligheten med bil ska vara god måste Saltholmen avlastas av annan/andra hamnar. Sådan kompletterande trafikering bör sättas i drift så snart som möjligt, särskilt under sommarhalvåret. Att avlasta Saltholmen genom skärgårdstrafik till annan/andra hamnar underlättar också för trafikering under byggtiden när terminalområdet byggs om.

Utveckling av mobilitetstjänster för södra skärgården

Södra skärgården erbjuder en unik boendemiljö, till stor del tack vare frånvaron av bilar. Samtidigt är många öbor beroende av arbete på fastlandet och väljer att utöva många fritidsaktiviteter där. Södra skärgården skulle kunna utses som en testarena för mobilitetstjänster. Mobilitetstjänsterna bör tas fram i nära samverkan med skärgårdens befolkning, för att spegla deras behov och efterfrågan.

Stadsledningskontorets överväganden

Stadsledningskontoret delar slutsatserna i rapporten och ställer sig bakom de slutsatser och förslag som rapporten redovisar.

Den nödvändiga utvecklingen av terminalen på Saltholmen innebär kostnader både för Göteborg Stad och för Västra Götalandsregionen. Eftersom utredningen visar att det finns klara begränsningar för hur mycket parkering som kan trafikförsörjas på Saltholmen innebär även en utvecklad terminal på Saltholmen att efterfrågan på parkeringsplatser från boende, verksamma och besökare till södra skärgården sannolikt kvarstår. Staden bör därför utreda hur stor Stadens del av investeringen blir och tillsammans med Västra Götalandsregionen bedöma projektets kostnad och nytta som en helhet där tillgången till parkering är en del av ett utvecklat terminalområde.

Stadsledningskontorets bedömning är att en stor investering med stöd av ny detaljplan på Saltholmen kommer att ta flera år att genomföra. Staden bör därför samlas kring åtgärder som går att genomföra innan en ny terminal är på plats och utan att ändra detaljplan. Stadsledningskontoret gör bedömningen att de i rapporten föreslagna åtgärderna bör ansvarsfördelas enligt nedan.

Stadsledningskontorets förslag till nya uppdrag

Stadsledningskontoret föreslår att kommunfullmäktige beslutar om följande nya uppdrag.

Uppdrag	Ansvarig
Renodla olika parkeringsområden för olika användargrupper, så att boende och verksamma inte konkurrerar om platser med besökande.	Parkeringsbolaget
Omvandla samtliga besöksplatser på Saltholmen till platser för boende och verksamma i skärgården.	Parkeringsbolaget

Omvandla förhyrda platser till tillståndsplatser.	Parkeringsbolaget
Utreda möjligheterna att öka prisdifferentieringen mellan parkeringsplatser med olika kvaliteter.	Parkeringsbolaget
Utreda möjligheterna att införa styr- och ställcyklar vid Hinsholmen, Långedrag och Saltholmens terminal.	Trafiknämnden

Stadsledningskontorets förslag till fördelning av åtgärder enligt redan utpekade ansvar

Nedanstående förslag till åtgärder faller inom de ansvar som följer av fullmäktiges beslut om reglemente eller bolagsordning. Stadsledningskontorets bedömning är att berörda nämnder och bolag själva bäst kan bedöma på vilket sätt och i vilken utsträckning förslagen implementeras i nämnden/bolagets verksamhet.

Åtgärd	Ansvarig
Fortsätta dialogen med GREFAB med syfte att utreda möjligheter att samnyttja ytor för parkering samt att, om möjligt, tillskapa ytterligare parkeringsplatser.	Parkeringsbolaget
Optimera befintliga ytor för parkering och om möjligt anlägga ytterligare platser.	Parkeringsbolaget i samverkan med trafiknämnden
Inom ramen för arbetet med ny översiktsplan, utreda möjligheterna för kompletterande angoringspunkter för skärgårdstrafik som avlastar Saltholmen.	Byggnadsnämnden i samverkan med trafiknämnden
Verka för utökad bilpool på Saltholmen.	Trafiknämnden
Utreda möjligheterna att förbättra förutsättningarna för fotgängare och cyklister till/från Saltholmen.	Trafiknämnden
Utreda förutsättningarna för att, i nära samverkan med skärgårdens befolkning, utse södra skärgården som en testarena för mobilitetstjänster.	Trafiknämnden
Ansöka om ny detaljplan. En sådan ansökan bör rimligen föregås av en ansökan från Västra Götalandsregionen / Västtrafik om mark för ny terminal.	Fastighetsnämnden

Stadsledningskontoret

Henrik Levin
Planeringsledare

Ylva Löf
Avdelningschef